

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΞΥΣΣΟΥ
ΕΠΙΘΟΡΙΑΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ
ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ
ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΠΕΥΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

www.agioiapistoloi.gr e-mail: agioi.apostoloi@gmail.com τηλ. 210 8027738

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 Ιανουαρίου 2013

Μετά Τα Φώτα

Ερμούλου και Στρατονίκου μαρτύρων

ἔτος βον Τεύχος 234

ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

Τα Θεοφάνεια ή Θεοφάνια ή γιορτή των Αγίων Φώτων είναι μία από τις μεγαλύτερες και αρχαιότερες γιορτές της χριστιανοσύνης. Είναι σαν ένας δεύτερος κατακλυσμός για την ανθρωπότητα, κατακλυσμός αγάπης και χάρις του Θεού για την πνευματική σωτηρία του ανθρώπου, για την εκ νέου εισαγωγή του στον παράδεισο.

Τα Άγια Θεοφάνεια ή Επιφάνεια γιορτάζουμε τη βάπτιση του Χριστού από τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο στον Ιορδάνη ποταμό και την εμφάνιση της **Αγίας Τριάδας** για πρώτη φορά στον κόσμο. **Του Πατρός** σαν φωνή που αποκαλύπτει στους

ανθρώπους τον Υίο ως αγαπητό αυτού **«Οὗτος ἐστὶν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα»** (Ματθ.γ'-17 και Λουκ.γ' -21). **Του Υιού** που βαπτίζεται στον Ιορδάνη ποταμό από τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο και **του Αγίου Πνεύματος**, με μορφή περιστεράς, η οποία ήλθε και κάθισε στην κορυφή του Χριστού.

Ας δούμε σύντομα το χρονικό της βάπτισης του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

Λίγο καιρό πριν ξεκινήσει ο Ιησούς Χριστός τη διδασκαλία του ο Ιωάννης ο Πρόδρομος εγκαταλείπει την έρημο και εγκαθίσταται στις όχθες του Ιορδάνη ποταμού. Όπως αναφέρει ο Ευαγγελιστής Λουκάς: **«Ἐπ' ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περὶ ὄρους τὸν Ἰορδάνου, κηρῦσσω βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν»** (Λουκ.γ' ,2-3).

Όλοι όσοι βαπτίζονταν έμπαιναν μέσα στο νερό και εξομολογούνταν δημόσια τις αμαρτίες τους και έβγαιναν αρκετή ώρα μετά την εξομολόγησή τους.

Ο Κύριος Ιησούς Χριστός όταν έγινε τριάντα(30) ετών αποφάσισε, προκειμένου να εκπληρώσει καθόλα το νόμο **«πληρώσαι πᾶσαν δικαιοσύνην»**, να έλθει στον Ιορδάνη ποταμό για να βαπτιστεί από τον κατά έξι(6) μήνες μεγαλύτερο Του Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο, μολονότι ήταν αναμάρτητος και δεν είχε αμαρτίες να εξομολογηθεί. Ο Ιωάννης φωτισμένος από το Άγιο Πνεύμα αναγνωρίζει στο πρόσωπο του Χριστού τον αναμενόμενο Μεσσία και Υίο του Θεού λέγοντας: **«Ἴδε ὁ ἀμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»**, αλλά και τη δική του αναξιοτήτητα. Έτσι είχε αντιρρήσεις να βαπτιστεί

το Χριστό και του λέγει: «**Εγώ χρειαν έχω υπό σου βαπτισθῆναι και συ ἔρχι προς με;**» Αλλά ο Ιησούς αφοπλίζει τη λογική δειλία του Ιωάννη λέγοντας: «**Άφες ἄρτι. Οὐτὸν γὰρ πρέλον ἐστίν ημῖν πληρῶσαι πάσαν δικαιοσύνην**» (Ματθ.γ' -15) και «**τότε ἀφίησιν αὐτόν**». Και μετά από αυτόν τον διάλογο ο Ιωάννης κάνοντας υπακοή στον Κύριο τον εβάπτισε στον Ιορδάνη ποταμό. Και συνεχίζει ο Ευαγγελιστής Ματθαίος: «**και βαπτισθεῖς ο Ιησούς ανέβη ευθύς από του ὕδατος και ἰδοὺ ανεώχθησαν οι ουρανοὶ και εἶδε το πνεῦμα του Θεοῦ καταβαίνον ὡσεὶ περιστεράν και ἐρχόμενον ἐπ' Αὐτόν και ἰδοὺ φωνή εκ των ουρανῶν λέγουσα οὗτος ἐστίν ο Υἱός μου ο αγαπητός εν ᾧ ευδόκησα**» (Ματθ.γ,16-17).

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνω μια σημαντική λεπτομέρεια, που υποδηλώνεται με τη λέξη «**ευθύς**». Όπως ανέφερα πιο πάνω, ὅλοι οι βαπτιζόμενοι παρέμεναν αρκετό χρόνο μέσα στο νερό, μέχρι να εξομολογηθούν ὅλες τις αμαρτίες τους και ὕστερα ἐβγαίνουν από το νερό. Ο Ιησούς Χριστός ως αναμάρτητος δεν εἶχε αμαρτίες να εξομολογηθεῖ, γι' αυτό βγήκε «**ευθύς**», δηλαδή αμέσως από το νερό. Ἄρα η λέξη «**ευθύς**» υποδηλώνει το αναμάρτητο του Χριστοῦ.

Αμέσως μετά ἀνοίξαν οι ουρανοὶ και κατέβηκε το Ἅγιο Πνεῦμα με μορφή περιστεράς και ἀκούστηκε φωνή από τους ουρανοὺς που εἶπε: «**Αὐτός εἶναι ο Υἱός μου ο αγαπητός, με τον οποίο θα γίνει η σωτηρία των ἀνθρώπων**» φανερώνεται ο Πατήρ και δίνει μαρτυρία για τον Υἱό. Φανερώνονται ἔτσι λοιπόν τα τρία πρόσωπα της Ἁγίας Τριάδας και ἐπιπλέον με την ἐμφάνιση του Ἁγίου Πνεύματος πάνω από τον Ιησοῦ, ὅπως παρατηρεῖ ο Ἅγιος Δαμασκηνός ο Στουδίτης, δεν ἀφήνεται περιθώριο σε κάποιον από τους παρευρισκόμενους να θεωρήσει λαθεμένα ὅτι Μεσσίας εἶναι ο Ιωάννης και ὄχι ο Χριστός.

Ακόμη ο Ἅγιος Δαμασκηνός λέγει ὅτι το Ἅγιο Πνεῦμα ἐμφανίστηκε με μορφή περιστεράς, επειδή ὅπως περιστέρι εἶχε δεῖξει στο Νῶε το τέλος του κατακλυσμοῦ, ἔτσι και τώρα με τη βάπτιση του Χριστοῦ και την ἐμφάνιση του Ἁγίου Πνεύματος «**εν εἶδει περιστεράς**» μπαινει τέλος στον κατακλυσμό των αμαρτιῶν.

Κατά τα Θεοφάνεια, λοιπόν, ἔχουμε την πρώτη ἐμφανή «**Θεοφάνεια**» των προσώπων της Ἁγίας Τριάδας. Βεβαίως στην Παλαιά Διαθήκη ὑπάρχουν χωρία από τα οποία συμπεραίνουμε την ὑπαρξή της Ἁγίας Τριάδας ὅπως: Στη δημιουργία του ἀνθρώπου με τον πληθυντικό «**ποιήσομεν αὐτόν(τον ἄνθρωπο) κατ' εἰκόνα ημετέραν και καθ' ὁμοίωσιν**» (Γεν.α' 26). Ἐπίσης στη φιλοξενία των τριῶν ἀγγέλων από τον Ἀβραάμ (Γεν.ιη' 1-15),στο βιβλίο των ἀριθμῶν στ' 22, στον Ησαΐα στ' 2-3 κ.λ.π.

Από τη βάπτιση του Χριστοῦ βγάζουμε και κάποια ἄλλα συμπεράσματα. Βάπτισμα ὑπῆρχε και πριν τη βάπτιση του Χριστοῦ. Ἐτσι ἔχουμε τρία βαπτίσματα: α) Το Ιουδαϊκό βάπτισμα, που ἀφορούσε την καθαρότητα των ἐνδυμάτων και του σώματος. β) Το βάπτισμα του Ιωάννη, που ἦταν βάπτισμα μετανοίας και ἀφορούσε την ψυχή του ἀνθρώπου και ἦταν ἀνώτερο από το ιουδαϊκό. γ) Το χριστιανικό βάπτισμα, το οποίο συνίσταται σε τριπλή κατάδυση και ἀνάδυση του βαπτιζόμενου, που συμβολίζουν την τριήμερη ταφή και Ἀνάσταση του Σωτήρα Χριστοῦ. Με την τριπλή κατάδυση στο νερό καλεῖται ο πιστός να συνταφεῖ και να συναναστηθεῖ με το Χριστό και συγχρόνως να θάψει τον παλαιό ἄνθρωπο και να ἀναδείξει το νέο ἄνθρωπο «**τον ἀνακαινούμενον**

κατ' εικόνα του κτίσαντος αυτόν». Κατά συνέπεια το Χριστιανικό βάπτισμα είναι ανώτερο των δύο προηγούμενων, γιατί εισάγει τον πιστό στη βασιλεία του Θεού, τον καθιστά **«κατά χάριν»** υιό του Θεού και του ανοίγει μια νέα προοπτική ζωής.

Την αλήθεια αυτή η εκφράζει πολύ όμορφα ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, στον κανόνα που έγραψε για τα Θεοφάνεια: **«Λευχειμονήτω πάσα γήινος φύσις, εκπτώσεως των ουρανών επηρμένη. Ω γαρ τα πάντα συντετήρηται λόγω, νάουσιν ρεϊθροίς εκκληθείσα πταισμάτων, των πριν πέφυγε παμφαώς λαλουμένη».**

Σε ελεύθερη μετάφραση: «Ας ασπροφορέσει κάθε ανθρώπινη, κάθε γήινη φύση, γιατί μετά την έκπτωσή της από τους ουρανούς σήμερα μπορεί πάλι να ανέβει στο προηγούμενο ύψος της. Αλλά ακόμη πρέπει να ασπροφορεί και να χαίρεται η ανθρώπινη φύση, γιατί ο Θεός Λόγος (ο Χριστός) την ξέπλυνε στα τρέχοντα νερά του Ιορδάνη και την καθάρισε από όλα τα προηγούμενα πταισμάτα της και την έκανε λάμπουσα και πεντακάθαρη».

Ο ίδιος Άγιος μας αναφέρει και επτά λόγους, για τους οποίους βαπτίστηκε ο Χριστός: 1) Ο Χριστός δεν βαπτίστηκε επειδή είχε ανάγκη από ψυχική κάθαρση, αλλά για να πάρει επάνω Του τη δική μας κάθαρση. 2) Για να συντρίψει τα κεφάλια των νοητών δρακόντων (των δαιμόνων) μέσα στο νερό. 3) Για να πνίξει την αμαρτία και όλο τον παλαιό Αδάμ μέσα στα νερά του χριστιανικού βαπτίσματος. 4) Για να αγιάσει τον Ιωάννη τον Πρόδρομο. 5) Για να εκπληρώσει το νόμο και με το βάπτισμα. 6) Για να αποκαλύψει στους ανθρώπους το μυστήριο της Αγίας Τριάδας. 7) Για να γίνει τύπος σε όλα, αλλά και στο βάπτισμα.

Στους επτά αυτούς λόγους του Αγίου Ιωάννη του Δαμασκηνού, ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης προσθέτει κι έναν όγδοο λόγο: Για να αγιάσει την φύση των υδάτων και προσθέτει: **«Όθεν και το νερό όπου λάβη τις από πηγήν ή ποταμόν, κατά την ημέραν των Θεοφανείων, μένει άσηπτον».** Και συμπληρώνει ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος: **«Το θαύμα γίνεται φανερό με το ότι, από το νερό που παίρνουμε τα Φώτα, αυτό δεν αλλοιώνεται και δεν μυρίζει όσος καιρός και να περάσει!»**

Δυο λόγια ακόμη για την ημερομηνία της γιορτής των Φώτων. Η γιορτή των Θεοφανείων είναι η αρχαιότερη, μετά το Πάσχα, δεσποτική εορτή, που άρχισε να γιορτάζεται το δεύτερο αιώνα μ. Χ. και συνδέεται με την αποκάλυψη του Θεού, δηλαδή τη φανέρωση του ενός Τριαδικού Θεού. Στους πρώτους αιώνες του χριστιανισμού τα Χριστούγεννα και τα Θεοφάνεια γιορτάζονταν μαζί. Ο Κλήμης ο Αλεξανδρεύς αναφέρει ότι κάποιοι αιρετικοί Γνωστικοί γιόρταζαν από τις αρχές του 2^{ου} αιώνα μ.Χ. τη βάπτισμα του Χριστού, κατ' άλλους μεν στις 6 Ιανουαρίου, κατ' άλλους δε στις 10 Ιανουαρίου. Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος μας πληροφορεί και περιγράφει την εορτή των Θεοφανείων στην αρχαία πανήγυρη στην Αντιόχεια και ότι από εκεί την παρέλαβαν οι Γνωστικοί. Τα 330 μ.Χ. ορίστηκε στη Ρώμη ο εορτασμός της γέννησης του Χριστού στις 25 Δεκεμβρίου και από τότε οι δυο μεγάλες δεσποτικές εορτές γιορτάζονται χωριστά.

Κλείνοντας τη σύντομη αναφορά μου στα Άγια Θεοφάνεια θα συμπληρώνα, πως η γιορτή των Θεοφανείων είναι προσκλητήριο ανανέωσης και επιστροφής στον Κύριο της δόξας, ο οποίος αν και ήταν Θεός, ταπεινώσε τον εαυτό Του και έγινε άνθρωπος αναμάρτητος, συγχωρητικός και ελεήμονας, η οδός, η αλήθεια

και η ζωή. Το βαθύτερο όμως νόημα της γιορτής των Φώτων φανερώνεται σε εκείνους, που θα καθαρίσουν με τον αγιασμό τις αισθήσεις τους από το σκοτάδι της αματωλής καθημερινότητας, ώστε να ελευθερωθούν από τις αμαρτίες τους και να σωθούν.

« Ελεφάνης σήμερον τη οικουμένη, και το φως σου Κύριε, εσημειώθη εφ' ημάς, εν επιγνώσει υμνούντας σε. Ἦλθες εφάνης το φως το απρόσιτον».

Δημήτριος Φαραστέλης Εκπαιδευτικός- Θεολόγος

Ανακοινώσεις

14 Ιανουαρίου	Δευτέρα	5:30 μ.μ. Θεία Παράκληση στους Πρωτοκορυφαίους Αποστόλους Πέτρο και Παύλο. Απογευματινό κήρυγμα.
16 Ιανουαρίου	Τετάρτη	8:30 μ.μ. – 1:00 π.μ. Ιερά Αγρυπνία. Αγίου Αντωνίου του Μεγάλου, Αντωνίου Βεροίας, Γεωργίου εξ Ιωαννίνων.
17 Ιανουαρίου	Πέμπτη	7 – 9:30 π.μ. Ὁρθρος και Θ. Λειτουργία. Αγίου Αντωνίου του Μεγάλου.
18 Ιανουαρίου	Παρασκευή	7-9:30 π.μ. Ὁρθρος και Θ. Λειτουργία. Αγίων Αθανασίου και Κυρίλλου πατριαρχών Αλεξανδρείας.
19 Ιανουαρίου	Σάββατο	7-9:30 π.μ. Ὁρθρος και Θ. Λειτουργία. Αγίου Μάρκου του Ευγενικού, Αγίου Μακαρίου Αιγύπτου και Αγίου Μακαρίου Αλεξανδρείας.